

Oksaliplatine Bağlı Hiperamonyemik Ensefalopati Olgusu

Muhammed Ali Kaypak, Yağmur Çakmak, Elif Şahin, Mustafa Seyyar, Anıl Karakayalı, Pervin Can Şancı, Mutianur Özkorkmaz Akdağ, Devrim Çabuk, Umut Kefeli, Kazım Uygun
Kocaeli Üniversitesi Tıp Fakültesi, Tıbbi Onkoloji Bilim dalı, Kocaeli

Amaç:

Oksaliplatin bazlı kemoterapi gastrointestinal sistem(GİS) kanserleri başta olmak üzere birçok kanserde kullanılmaktadır. Kanser hastalarında nörolojik semptomlar hastalığın doğası gereği kendiliğinden, beyin metastazlarından, elektrolit bozukluklarından, kemoterapatik ilaçların yan etkileri gibi birçok sebepten kaynaklanabilmektedir. Oksaliplatine bağlı hiperamonyemik ensefalopati nadir saptanan bir tablo olup ensefalopati gelişen olgularda ayırıcı tanıda akılda tutulmalıdır.

Olgusu:

59 yaşında erkek hastaya lokal ileri mide kanseri nedeniyle perioperatif FLOT kemoterapisi(fluorasil,lökooverin,oksaliplatin,dosetaksel) planlandı. Tedavinin 1.küründe oksaliplatin sonrası tremor, bilinç bulanıklığı gelişmesi üzerine kemoterapi stoplandı. Hastanın fizik muayenesinde: bilinç laterjik, oryantasyon, kooperasyon kısıtlı, GKS:8(E2M4V2), pupiller midriyatikti. Beyin BT, MRG'da akut patoloji yoktu. Hastanın yoğun bakım ihtiyacı olmadı. Servis izleminde tetkik edildi. Laboratuvar değerlerinde; glukoz:153mg/dL, kan keton:negatif, BUN:35mg/dL, kreatinin:2mg/dL, AST:34UI/L, ALT:48UI/L, T.bilirubin:0.4mg/dL, Na:140:mmol/L, K:4.7mmol/L, Mg:2.32mg/dL, Ca:8.2mg/dL, ürik asit:4.6md/dL, CRP:1mg/L, prokalsitonin:0.1ng/ml, kan amonyak düzeyi:1078µ/dL, kan gazında ph:7.50, hco3:19mEq/L, pco2:15mmHg, laktat:5 mmol/L saptandı. Kan gazı tablosu ön planda ensefalopatiye sekonder takipneye bağlandı. Kan gazı KBH tanılı hastada eski değerleri ile uyumluydu. Akut kötüleşme yoktu. EKG sinüs ritmindeydi. Hastanın klinik tablosu oksaliplatine sekonder hiperamonyemik ensefalopati olarak değerlendirildi. Destek tedavi uygulandı. İzleminin 24.saatinde bilinç durumu düzeldi. Amonyak düzeyi normal aralığa geriledi. GKS:15'e(E4M6V5) yükseldi. Vitalleri stabil seyretmesi üzerine hasta taburcu edildi. Kemoterapi protokülü değiştirildi. Sonraki izlemlerinde ensefalopati tablosu tekrarlamadı.

Sonuç:

Mide kanserinde FLOT kemoterapisi sıklıkla kullanılmaktadır. Oksaliplatine bağlı akut hiperamonyemik ensefalopati tablosu nadir bir tablo olup mekanizması net bilinmemektedir. Serum amonyak düzeylerinin yükselmesi dışında herhangi radyolojik anormallik veya anormal laboratuvar sonuçları olmaksızın mental durumda değişiklik olarak kendini gösterir. Bu olgularda hiperamonyemiye neden olabilecek diğer nedenler yönünden de tetkik edilmelidir. En sık karşılaşılan nedenler karaciğer hastalıkları, enfeksiyonlar, üre döngüsünü etkileyebilen ilaçlar, GİS kanamalarıdır. Yüksek konsantrasyonda dallı zincirli amino asitler içeren tedaviler verilmesinden sonra bilinç bozukluğu düzelen tablolar bildirilmiştir. Olgumuz oksaliplatin içeren kemoterapi alan, bilinç bozukluğu gelişen hastalarda serum amonyak düzeylerinin incelenmesinin önemini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: ensefalopati, hiperamonyemi, midekanseri, oksaliplatin